

Ranskaa edustavan espanjalais-siirtolaisten Francesco Sobronin "Dans le Vent". Näyttelyn ensi viikolla puhkesi näistä ilmapalloista yksi ja toista keuhkustautava rautalanka katkesi. (Kuva André Morain.)

PARIISIN BIENNAALI:

Kokeilua, intoa, erehdyksiä

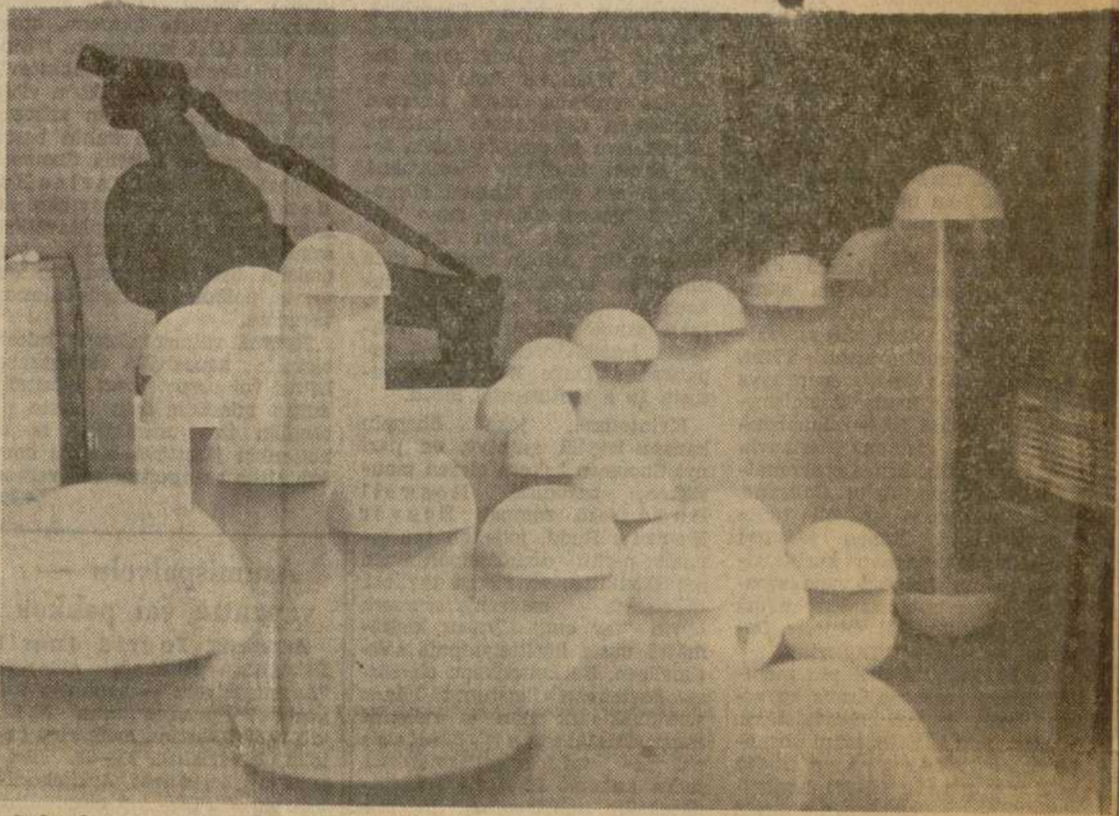
Kansainväliset biennaalit ovat kuulemma taidearvostelijain painajaisuni. Tänä syksynä parisislaiset taidearvostelijat mahtavat nukkua levottomasti: näyttely on suurempi kuin koskaan ennen, toistatuhatta työtä 858:lla taitelijalta 54:stä eri maasta. Pariisin modernin taiteen museo on pullollaan, varsinkin kun pihalle levitetyjä jätteläisyyksiä, juomaisia muovileikkuja ja muhkuraisia pelileikkejä, oli vielä vietävä säteiltä turvaan ja vaihdettavakin silloin tällöin katsojien iloksi.

Koska en ole taidearvostelija eikä minun tarvitse poimia näyttelyn valtavasta arsenaalista kaitkia uusia teorioita ja suuntia, saati sitten analysoida niitä, nautin tavattomasti tämän vuoden biennaalista. Se on hauska ja virkistävä, yhtä piristävää kuin saattaa olla jossain Tiivolissa tai Linnanmäellä käynti kun sille tuulelle saatu, antaa rennosti mennä vaan.

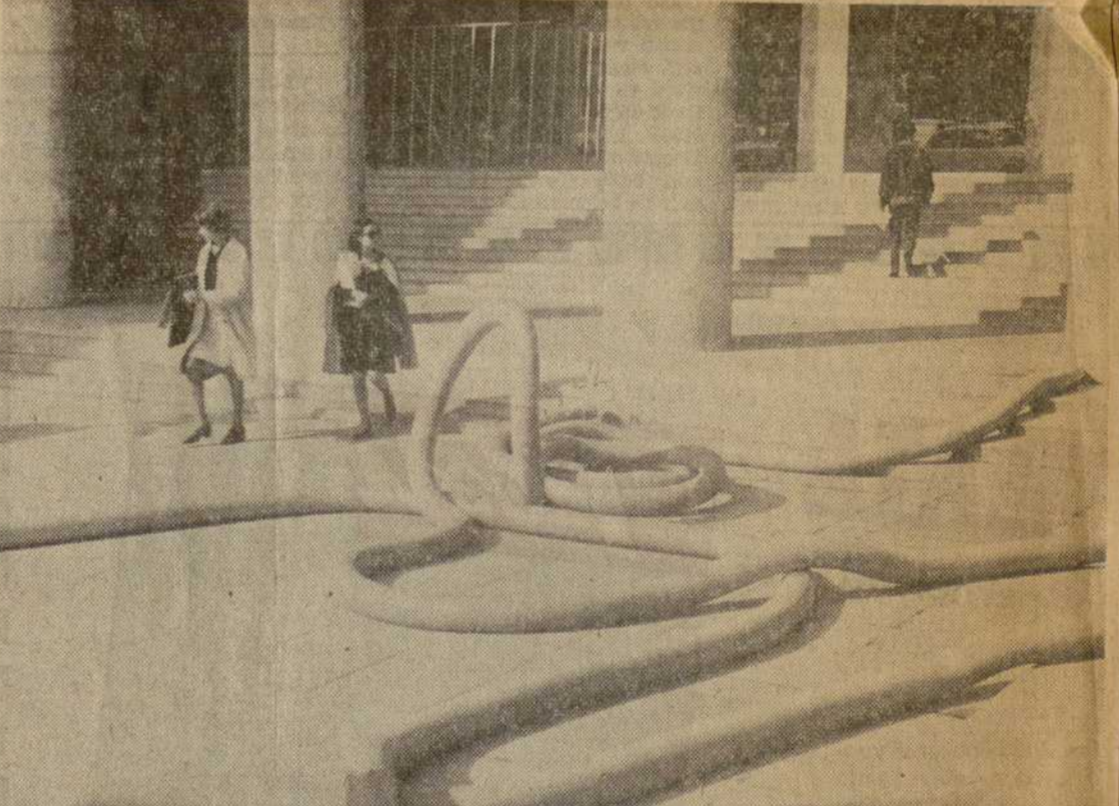
Avajaispäivänä laukkasin André Malrauxin saattueen vanavedessä ja myönnän sen retken hieman väsyttäväksi: Malraux otti kulttuuriministerin tehtävänsä liiankin tunnollisesti, lahta nähdä kaiken ääni monumentaalista ryhmätyöstä pienin ja hienoin gravyyreihin tai japanilaisiin muovikorvin saakka, ja tämä merkitsi puolituntia tiivistä verryttelyä juoksuun läpi kansainvälisten ja kansallisten salien. Mutta avajaisien jälkeisellä viikolla tein uuden retken näille maailmanlaajuisille kokelujen markkinoille ja ymmärsin, mitä Malraux tarkoitti vakua taiteessaan, että nyt taiteella on ensimmäistä kertaa joka suuntaan vapaa, vapaa etsimään, rakentamaan, yhdistämään ja purkamaan, eikä tätä vapautta voi hänellä enää mikään riistää. Edellisten biennaalien aggressiivisuus on väistynyt voitollisen, riemullisen uudenetsinnän tieltä: enää ei tarvitse kyräillä ja varoa ja laskelmoida, vain estottomasti eteenpäin.

Uudet materiaalit, uudet tekotavat, uudet ulottuvuudet tuovat mieleen valtavan "tee-se-itse"-tunnelman, milloin ei ole vedottu rälakkaaseen talkoohenkeen "tee-paljon-suuria-ja-halvalla". Monet työt ovat monumentaalisuudessaan ja teknisessä kompleksisuudessaan olleet ylivoimainen tehävi yhdelle taitelijalle; tämä on tarvinnut avukseen arkkitehteja, sähkötekniikkoja, kemistejä, matemaatikkoja. Aikamme tiede ja taide yhdistyvät ja tulos on virkistävä, joskin vielä epätäydellinen: suuri osa ryhmätyöstä oli jo mennyt jollain tavalla epäkuuntoon kymmenen ensimmäisen näyttelypäivän aikana. Tylytyt, muovipaljen puhkeamiset, rauta- ja kumilankojen katkeamiset olivat yleisiä ja salien liikkasittuneet vartijat kohauttelivat voimattomina olkapäitään monia kielii puhuvien katsojien edessä, ikäänkuin nämä kaikkialta maailmasta saapuneet vandaalilaumat olisivat syyvät pyhän taiteen profanoimiseen.

Ho ja leikkisä mieli, tivoli-tunnelma - todellinen ranskalainen "foire" - oli vallitsevana: litalomillaan kasarmeista vapautetut sotilaat kiertelivät pellilabyrinteissä, eksyivät, huhuilivat ja törmäilivät toisiansa ja naurunpurskahdukset hellisivät seinistä muovikatoon. Telessä, jonka piti esittää joltain lämmintä ja turvallista esilidin kohtua, olivat sähkö-, lämmitys- ja äänilaitteet menneet epäkuuntoon ja siellä makaili siköin paikalta siirretyn nojatunin sijalla kolme rakastunutta hippiparia, jaa kutsuttiin "osallistumaan". He huudelleen muille katsojille vieraan, vaarisia kutsujaan lemmentuon- laan. Se turkismätsä, jonka alla liikkui epäilyttävän muodottomasti Graafisten taiden taso olikin huojokin sähkökätöiden koje, toimi vielä, mutta ei varmasti kauan eräänlaisia jatkuvuutta ehkä hie-pästellän katsojien innosta ei vain man neomaanisen kokeluvimman katsoa, vaan myös koskettaa ja ohella. Näyttelyn luettelossa ovat haistella, mikä oli taideteoksen kaikki kansalliset juryt kilvan luojien nimenomainen tarkoitus. kehuneet ävantgardisinaan; Suo-Peykoodelliset käytävät ja ansat, men esitys oli hillity sekä luette-joihin uskaltautuva saa ääniaistimusten lisäksi takelille ja visuaal-lisia shokkeja, olivat varsinkin nuoren katsojapölyn suosiossa: on maki - jälkimmäisen pronsstyyt hauska leikkä sokkosilla ja tuntee kuuluivat niihin vakaviin ja oma-jämmityksen väriystyksiä selkäpiis-leimaisin veistoksiin, jotka saivat sään, kun jokin näkymättömästä pysähtymään sekä nuoren etiä

Saksalaisen Peter-Jörg Splettsösser'n vatsosryhmä, joka ei estä sienimetsää vaan vatoefektejä. (Kuva kirjottajan.)

Nämä leikut Pariisin modernin taiteen museon edustalla eivät ole palomiesten väit- teitä, vaan itäitalaisen Eisea Mathiacin veistos, nimeltään "Putki", materiaali emaloi-tua metallia. (Kuva kirjottajan.)

langasta riippuva tupsu, pallo tai vanhemman näyttelyssä kävijän, osastolla on kokeiltu perspektiivä- ja biennaalin jury palkitsi Jiro Ulla Rantasen gravyyrit oli- va? kaulilla, herkkiä. Reino Takamatsun suppenevat tuolit ja Hei tapanen on saanut ansaitusti perkit, joiden toteuttamisessa on kunniamaininnan gusseistaan; lähdey ensin abstraktista per- maallikko olisi ehkä suunut niiden pektiivn ideasta ja konkretisoiti vaiikoiman hieman vaihtelevaa se sitten sellaisenaan. Tomio Miki maksi. Tänä vuonna ensimmäistä voi muillekin kuin taidekritikoille, kertaa mukanaoleva mitalen osas- to oli saanut arvokkaita suomalai- sia avustuksia: Markku Kitu- lan ja Leena Turpeisen, Suomen osasto pitää hyvin puolen- sa, muttei häikäilyttä; vankkas erillisimmista aiheista tehtyjä työt, ei sensaationhakua. Pariisin lehdistö onkin kiinnittänyt pää- huomiionsa biennaalin massiivisiin ryhmätyöhön ja kiinteeseen tal- teeseen yleensä, jätään monta ja- aremmiin kokelieva maata, kuten Suomen, vähemmälle huomiolle.

Saksan, Japanin, Ranskan ja Yhdysvaltojen osastot olivat onni- laa allaan räikeimmät. Saksassa kokeillaan hurjasti - jollakin taitelijalla on rinnakkain uufi- guratiivista ja spatiaalista kokelua ja mielit impressionistisen herkkää vesivärimalausta (Richter), joskin valokuvan tekniikka on selväs- si - vaikuttanut jälkimmäisen- Splettsösserin veistosryhmissä on merkkejä ja organisoiden ne plas- valokokeja varoitu onnistuneesti, tiessä. Ryhmä "Automa" esittää valikka niiden proliferoiva muoto- saikin katsojan mieleen yhden- kevästi stentikasvillisuuden ta- pingponpallopyramidi, Japanin ta) on rakennettu kolme alastonta

että juuri traditioiden puute on ollut rohkeimmille kokeilulle ja mitä yllättävimpin materiaalien käyttöle.

Mutta miten käy, jos monu- mentaali- ja ryhmätyöt paisuvat liian ahtaalle näille arvarusmatkailijoille. Lisää tilaa, uusia planeettoja tarvitaan. Entiset muutot riittävät kylä tauluille, lopullisesti murtuneet. Vartijoksi myös specialisteja, sähkömiehiä, monttöörejä ja huol- taja, jotka pystyvät korjaamaan koneiden oikutelevan mekaniisim. Tässä vaiheessa on jo kolmasessa töistä alkunut lakkoilla ja näyttely on vielä avoinna kuukauden ver- ran. Loppuviikoina arvan sen muistutavan valtavaa kansainvä- listä ullakkoromuaarastoa pikem- minkin kuin taitelijoiden ysväl- listä voimainmittelyä. Tekniikka on tehnyt repposensa täälläkin, muttei pahamillisesti, vaan hyödyntähtöi- sen ja silmänsäkevän veitikan lall- ja.

Parisii, lokakuussa Mirja Bolgar